

Usoda Kulturnega doma Črnomelj je še vedno negotova

Kulturni dom Črnomelj je spomenik državnega pomena, v njem pa je od leta 1982 sedež Zavoda za izobraževanje in kulturo Črnomelj. Zunanost doma je prepoznavna predvsem po reliefu na pročelju stavbe, ki je delo kiparja Jakoba Savinška. Leta 1999 je na podlagi zakona dom, ki je bil v lasti Občine Črnomelj, prešel v državno last. Za obnovo ni nihče poskrbel, vsa tekoča vzdrževanja in ostale stroške pa sta pokrivala ZIK in občina.

Zavod za izobraževanje in kulturo Črnomelj (ZIK) in Občina Črnomelj sta ministrstvo za kulturo (MK) več let neuspešno opozarjala na potrebo po ureditvi razmerij, na nujne posege investicijskega vzdrževanja ter na izvedbo potrebne rekonstrukcije stavbe kulturnega doma (KD), na kar je ministrstvo v letu 2009, po zaključku denacionalizacije, občini dejansko ponudilo prenos navedenega objekta na občino. Občina ni odstopila in tudi ni odklonila prevzema lastništva Kulturnega doma, ampak je odločitev o prevzemu lastništva odložila, saj ni mogla prevzemati objekta, ker sarna, tudi zaradi drugih investicij in obveznosti, ni bila sposobna financirati obnove Kulturnega doma. O težavah in zapletih smo se pogovarjali z direktorico Zik Črnomelj mag. Nado Žagar in z županjo občine Črnomelj Mojco Čemas Stjepanovič.

Zgodba o lastništvu in posredno tudi o obnovi KD Črnomelj se vleče že kot jara kača.

Nada Žagar: Zavod za izobraževanje in kulturo Črnomelj ima sedež v Kulturnem domu Črnomelj od leta 1982. Kulturni dom Črnomelj je bil z odlokom razglašen za kulturni spomenik državnega pomena oktobra 1999, takoj za tem je bil sprejet še zakon o lastninjenju kulturnih spomenikov, na podlagi katerega je črnomaljski kulturni dom nepričakovano prešel v last države Slovenije in pod upravljanje ministrstva za kulturo. Zakaj se je to pravzaprav zgodilo, in koliko je to bilo povezano s postopkom denacionalizacije, nismo nikoli dobili natančnega odgovora. Obstaja domneva, da ni bilo potrebe, da so ga podržavili, in mu s tem dejanjem prizadejali škodo. Od leta 2001, torej več kot 15 let, je ZIK

kot uporabnik prostorov vsako leto vsaj enkrat pisno opozarjal lastnika, Ministrstvo za kulturo, o potrebi po urejanju medsebojnih razmerij in nujnih vlaganjih v stavbo. O pobudah Sveta ZIK sta bila seznanjena tudi odgovorna strokovna služba Zavod za varstvo kulturne dediščine Novo mesto in Občina Črnomelj, ustanoviteljica ZIK-a. Do leta 2007 na ministrstvu nismo imeli sogovornika, dokler ni bil zaključen postopek denacionalizacije. Po letu 2007 smo se na našo pobudo dogovarjali o usodi kulturnega doma z večino ministrov za kulturo, ki se jih je v zadnjih desetih letih zamenjalo kar osem. Nekateri so bili prej razrešeni, kot smo se uspeli dogovoriti za sestanek z njimi. Menjava ministrov je praviloma vsakokrat vrnila naše dogovore na začetek.

Mojca Čemas Stjepanovič pojasnjuje: Zavod za izobraževanje in kulturo Črnomelj in Občina Črnomelj sta Ministrstvo za kulturo več let neuspešno opozarjala na potrebo po ureditvi razmerij, na nujne posege investicijskega vzdrževanja ter na izvedbo potrebne rekonstrukcije stavbe Kulturnega doma, nakar je ministrstvo v letu 2009, po zaključku denacionalizacije, občini dejansko ponudilo prenos navedenega objekta na občino. Ministrstvo ves čas opozarjam na nujnost vlaganj in celovite obnove kulturnega doma, tako da bo lahko kulturni dom tudi v sodobnem času služil svoji osnovni dejavnosti. Gre za kulturni spomenik državnega pomena in v primeru obnove je potrebno upoštevati številne kulturno varstvene zahteve.

Kdo je ves ta čas vzdrževal kulturni dom in na kakšen način? V kakšnem stanju je v tem trenutku?

Nada Žagar: Črnomaljski kulturni dom je bil zgrajen okoli leta 1925, zgradili so ga črnomaljski Sokoli. To je tudi razlog, da se je Športna unija Slovenije oklicala za pravnega naslednika Sokolov in je v letu 2007 po končanem denacionalizacijskem postopku dobila odškodnino v vrednosti pol milijona evrov v državnih obveznicah. Črnomaljski skrbitelj za dom več kot 90 let, v zadnjih 35 letih pa predvsem ZIK, ki v tej stavbi izvaja večino svoje dejavnosti, in Občina Črnomelj s sofinanciranjem nekaterih investicij. Kljub temu, da je dom od leta 1999 v državni lasti, MK do leta 2014 v stavbo ni vložil niti evra kljub našim številnim prošnjam in opozorilom. V tem istem obdobju pa sta ZIK in Občina Črnomelj vložila v hišo okrog 250 tisoč evrov, sredstva so bila pridobljena predvsem iz naslova izvajanja izobraževanja odraslih in iz občinskega poročila. Stavba je solidno vzdrževana, je urejena in čista, ampak je potrebna temeljite obnove in opreme v skladu s sodobnimi potrebami.

Mojca Čemas Stjepanovič: Ministrstvo za kulturo kot tudi druge predstavnike države tako ZIK kot občina ves čas na to tudi opozarjata, ker si po našem mnenju ta dom obnovo in uporabnost zasluži, saj je bil v njem, kot že večkrat poudarjeno, postavljen temelj današnje države. Upravičeno torej pričakujemo, tako od lastnice stavbe, slovenske države, kot tudi od ministrstva za kulturo, da izkažeta ustrezen odnos in skrb do navedenega spomenika, tudi z zagotovitvijo potrebnih finančnih sredstev.

Kaj bi bilo pravzaprav potrebno obnoviti?

Nada Žagar: Črnomaljski se največ pritožujejo

Za izjavo smo prosili tudi ministrstvo za kulturo:

Stavba Kulturnega doma Črnomelj je v lasti Republike Slovenije in upravljanju Ministrstva za kulturo. Ministrstvo za kulturo, Občina Črnomelj in ZIK Črnomelj, ki je uporabnik doma, si že od pravnomočnosti odločbe o denacionalizaciji (pred letom 1999 je bila imetnica pravice uporabe na družbeni lastnini Občina Črnomelj) prizadevajo urediti uporabo kulturnega doma skladno z veljavnimi predpisi.

Na zadnjem sestanku 27. 3. 2017 je ministrstvo občini ponovno predstavilo vse tri pravne možnosti za rešitev zadeve in predlagalo:
- da kulturni dom, pod pogoji iz Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo in Zakona o varstvu kulturne dediščine, prevzame v last in posest,
- da zavod v okviru zakonskih določb uskladi in podpiše pogodbeno upravljanje ali
- odpove upravljanju in uporabi ter kulturni dom izprazni in ga izroči državi.
Kot smo seznanjeni, bo o možnostih razpravljala Občinski svet Občine Črnomelj. Verjamemo, da bomo o sprejeti odločitvi seznanjeni v kar najkrajšem času, da bomo lahko končno našli ustrežno rešitev za upravljanje Kulturnega doma Črnomelj, za kar si na obeh straneh intenzivno prizadevamo.